

Tijdelijk Niet Beschikbaar

Economie en Ecologie in het Bouwen aan de Stad

De redactie van het *Bulletin KNOB* bereidt een themanummer voor dat de wederkerige relaties tussen stadsgeschiedenis en bouwgeschiedenis exploreert door de lens van veranderlijke begrippen als beschikbaarheid, ontoereikendheid, schaarste, enz. Het nummer verschijnt eind 2025 en wil uiteenlopende manieren onderzoeken waarop verstedelijkende samenlevingen omgingen met de beschikbaarheid, ontoereikendheid of schaarste—van grondstoffen, kapitaal, arbeid, bouwgrond, kennis, beleid, enz.—in de ontwikkeling van historische bouwculturen. De redactie nodigt geïnteresseerden uit om vóór **1 februari 2025** een samenvattend abstract in te sturen van maximaal 250 woorden. Een aantal inzenders zal worden gevraagd het voorstel uit te werken tot een artikel van maximaal 4.000 woorden (deadline **15 mei 2025**). De artikelen zullen op de gebruikelijke wijze (dubbelblind) worden beoordeeld door twee anonieme peer reviewers.

Achtergrond

Ondanks de ogenschijnlijk nauwe verwantschap van de *stedenbouw* met de dagdagelijkse praktijk van het *bouwen*, blijft onderzoek dat expliciet inzet op de kruisbestuiving van stads- en constructiegeschiedenis eerder zeldzaam. Dit themanummer schuift begrippen als beschikbaarheid, ontoereikendheid, en schaarste naar voor als veranderlijke condities die de relatie tussen bouwpraktijk, stad, en verstedelijking steeds opnieuw uitdagen en herijken—en bijgevolg ook scherp in beeld brengen. De eerste steden konden slechts ontstaan op die schaarse plekken waar voldoende grondstoffen, kennis, kapitaal en arbeid beschikbaar waren. Het economisch potentieel van ontginbare grondstoffen bepaalde mee welke bouwmaterialen vlot beschikbaar werden. De (on)beschikbaarheid van geschoolde arbeid, technologische know-how en tacit knowledge bepaalde mee welk soort stad al dan niet gebouwd kon worden. Overconsumptie en de resulterende schaarste van veel gebruikte grondstoffen en materialen noopte bij momenten tot nieuwe gebruiken in de gangbare bouwcultuur. De ontoereikendheid van energiebronnen dreef de productiekosten van dragende bouwmaterialen als baksteen en beton in tijden van crisis zodanig op dat praktijken van hergebruik, recuperatie en restauratie hoger op de agenda kwamen. Waar collectief opdrachtgeverschap de uitzondering was (vb. inzake woningbouw) en private bouwgrond vrij beschikbaar, floreerden het zelfinitiatief en de kleine aannemerij—en vice versa. Een combinatie van onvoldoende familiebudget en tekort aan betaalbare klusarbeid cultiveerde op specifieke momenten de sociale poëtica van zelfbouw, bricolage, en (binnenhuis)decoratie. De lijst is louter exemplarisch, niet limitatief, overspant meerdere tijdsvakken in de stadsgeschiedenis, en raakt zowel aan het grote als aan het kleine bouwen, renoveren en restaureren in de samenleving.

De redactie is voor dit themanummer op zoek naar artikelen die inspirerende momenten uitlichten (in België en Nederland) waarin specifieke benaderingen van beschikbaarheid, ontoereikendheid, of schaarste kruisingen stimuleren tussen verschillende geschiedenisvelden (*Urban, Economic, Environmental, Labour, Construction, Architectural, ...*) die toelaten om originele en ook voor vandaag relevante inzichten te formuleren betreffende de (politieke) economie en ecologie van het bouwen aan de stedelijke samenleving.

Inzenden

Abstracts van **maximaal 250 woorden**, die de specifieke benadering en periodisering van de voorgestelde thematiek kort en krachtig pitchten, kunnen vóór **1 februari 2025** ingezonden worden naar: info@knob.nl.